

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА СУБОТИЦА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

О ЛЕКСИЧКИМ ПОЗАЈМЉЕНИЦАМА

Зборник радова са научног скупа
СТРАНЕ РЕЧИ И ИЗРАЗИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ,
СА ОСВРТОМ НА ИСТИ ПРОБЛЕМ
У ЈЕЗИЦИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА
(Градска библиотека, Суботица, 18–20. октобар 1995)

Редакција

Милка Ивић, Павле Ивић, Јудита Планкош, Јулијан Рамач,
Светозар Стијовић, Михал Тир, Драго Ћупић

Главни уредник
ЈУДИТА ПЛАНКОШ

СУБОТИЦА – БЕОГРАД
1996

РАДА СТИЈОВИЋ (Београд)

РОМАНИЗМИ У ГОВОРУ ВАСОЈЕВИЋА

Изучавање позајмљеница у српском језику актуализовано је нарочито последњих деценија. Посвећено је доста пажње турцизмима, русизмима, германизмима, романизмима, европеизмима и позајмљеницама из других језика, од којих је енглески у новије време главни извор стране лексике у српском језику. Знамо да су туђице у српски језик улазиле преко писане речи (нпр. русизми и германизми) и путем контакта народа, тј. језика (нпр. турцизми, романизми и германизми).

Тема овога рада су романизми у говору Васојевића, племена и краја релативно удаљеног од мора, тј. од предела у које је ова лексика директно улазила у српски језик. Издвојила сам их из свога објављеног рада о лексици Васојевића¹ и грађе коју сам накнадно сакупила за његову допуну, а забележени су у горњим Васојевићима, или, тачније — у селима око Андријевице.²

Овде ће, без претензија на исцрпност, бити изложени као категорија, без улажења у поделе на њихово књижевно или дијалекатско порекло или на периодизацију њиховог доспевања у српски језик. Сагледаће се, дакле, пре свега према сродности појмова, али ће бити изнета и нека друга запажања која пружа сакупљени материјал. Два речника романизама у Боки (Срђана Мусића и Весне Липовац-Радуловић)³ и неколико радова о романским позајмљеницама у говорима на подручју

¹ Рада Стијовић, *Из лексике Васојевића*. — Српски дијалектолошки зборник (Српска академија наука и уметности и Институт за српскохрватски језик), Београд, 1990, књ. XXXVI, 119—380.

² Захваљујем Божидару Зоњићу за помоћ око провере грађе.

³ Срђан Мусић, *Романизми у северо-западној Боки Кошорској*. — Београд (Филолошки факултет Београдског универзитета, књ. XLI), 1972, стр. 274; Vesna Lipovac-Radulović, *Romanizmi u Crnoj Gori. Jugoistočni dio Boke Kotorske*. — Cetinje (Obod) — Titograd (Pobjeda), 1981, XIII + 393.

Црне Горе (Влада Драшковића, Срђана Мусића, Милице Радовић-Теших и Биљане Вукмановић-Мојсиловић)⁴ дају могућност паралелног праћења романизама, а монографије о говорима са овог подручја (Бранка Милетића и Митра Пешикана, са богатим регистрима речи, и Васа Томановића и Драга Ћупића, с посебно датим романизмима)⁵ и два дијалекатска речника (Милице Станића и Милоша Вујичића)⁶ употпуњују слику о њиховој географској распрострањености. Наравно, у радовима овакве врсте на може се заобићи Етимологијски рјечник хрватскога или српскога језика Петра Скока⁷, а подразумева се и шира лексикографска (и друга) литература, пре свега Рјечник хрватскога или српскога језика Југославенске академије знаности и умјетности⁸ и Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности⁹. Код самог идентификовања романизама, посебно оних о којима постоје различита мишљења, главни ослонац ми је био Скок.¹⁰

Поређење романизама нађених у Васојевићима са грађом изложеном у поменутих радовима показује извесне акценатске, фонетске и семантичке разлике, на које се неће указивати у овом раду. Даће се само

⁴ Др Вlado Драшковић, *О значењу неких романизама у Црној Гори*. — Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд (Међународни славистички центар СР Србије), 1977, књ. 6/1, 317—330; Др Срђан Мусић, *Романизми у говорима наше јужне јадранске обале и њеној залеђа*. — Научни састанак слависта у Вукове дане, Београд (Међународни славистички центар СР Србије), 1977, књ. 6/1, 331—339; Милица Радовић-Теших, *Романизми у говору Пиве*. — Дурмиторски зборник. На извору Вукова језика, Титоград (Историјски институт СР Црне Горе), 1991, књ. 1, 49—55; Биљана Вукмановић-Мојсиловић, *О неким семантичким променама у романизмима црногорској залеђа*. — Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Нови Сад, 1994, књ. XXXVII, 157—165.

⁵ Д-р Бранко Милетић, *Црмнички говор*. — Српски дијалектолошки зборник, Београд (Српска краљевска академија), 1940, књ. IX, 209—663 + карта; Митар Б. Пешикан, *Староцрногорски средњокашунски и лешански говори*. — Српски дијалектолошки зборник, Београд (Институт за српскохрватски језик), 1965, књ. XV, стр. 294; Васа Томановић, *Акценташ у говору села Лейшана (Бока Кошорска)*. — Јужнословенски филолог, Београд, 1935, књ. XIV, 59—141; Драго Ћупић, *Говор Бјелодавлића*. — Српски дијалектолошки зборник, Београд (Институт за српскохрватски језик), 1977, књ. XXIII, стр. 226.

⁶ Милица Станић, *Ускочки речник*. — Београд (Научна књига), 1990—1991, књ. I—II; Милош Вујичић, *Речник говора Прошћења (код Мојковца)*. — Подгорица (Црногорска академија наука и умјетности. Посебна издања, књ. 29. Одјелене умјетности, књ. 6), 1995.

⁷ Petar Skok, *Etimologijski rječnik brvatskoga ili srpskoga jezika*. — Zagreb (Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti), 1971—1974, I—IV.

⁸ *Rječnik brvatskoga ili srpskoga jezika*. — Zagreb (Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti), 1880—1882—1975—1976, књ. I—XXIII.

⁹ *Речник српскохрватској књижевној и народној језика*. — Београд (Српска академија наука и уметности. Институт за српскохрватски језик), 1959—1989, књ. I—XIV (недопруо).

¹⁰ За савете код идентификовања неких романизама захвалност дугујем Александру Ломи.

Досадашње излагање ограничило се на илустрацију романизама у Васојевићима, док ће списак који следи дати комплетну слику ове лексичке категорије у поменутом пределу.

áбет, áбѣта м *стáринска мушка или женска хаљина*. — Купила сам поркета да ти сашйјем áбет.

авизáт се, -áм се свр. *схватити, досетити се, снаћи се*. — Је си ли се авизáо шта се тó чинй тáмо?

алабáнда ж само у стиху: Алабáнда — зáметнū се кáвга *нејасно значење*.

áнтика ж *успомена на стáрије време*. — Овѣ ствáри ис старѣ кўћѣ држим ráди áнтикѣ.

антипáтичан, -чна, -чно *немио, несимáитичан, нейријáитан*. — Матемáтичáр ми је антипáтичан.

бáгáш м *мера од 15 кл*. — Дáо сам му овцу за бáгáш колombбóћа.

бáла ж *свежањ, нарамак сена*. — Свежи двије бáле сйјена да нóсимо.

бáнáк, -нка м 1. *школска клуџа*. — Скáменио се иза оногá бáнка и бўљй у учитеља. 2. *шезá у радњи*. — Порѣђáо симйте по бáнку, пá не мáми.

бáнда ж *стáрана*. — Прѣђйте на дрўгў бáнду.

бáња ж *коритó*. — Ранйје смо бáње прáвили од дрвета.

бáњица ж в. *бања*. — Купила сам бáњицу, нијесам имáла у што овó дијете окўпат.

бастадўр, -ўра м 1. *одважна, храбра особа*. — Рóсá е вѣлики бастадўр, сáмá е прелáзйла преко Чáкора. 2. *умѣтна, сйретна особа*. — Бóже, онóгá бастадўра — што вйди тó и начйни.

бáстáн, -а, -о 1. *одважан, храбар*. — Бáстáн је Ђóко, немóте му пријетит. 2. *умѣшан, вѣшт*. — Све и је Бóг дáо бáстáне, направѣ што им óчи вйдѣ.

бáстат, бастá несвр. безл. (некоме) 1. *усуђивати се, смеити*. — Свй га бйјў, а нѣму не бастá да се брáни. 2. *иолазити од руке*. — Све му бастá — и да учй, и да кóси, и нáјљепшў ђевóјку да ймá.

бастáшáн, -шна, -шно в. *бастáн*. — Влáдó е бастáшáн, а брáћа су му страшљйва кá зѣчеви. Никóла е бастáшáн, за свáшта га е Бóг дáо.

баўн, -ўна м *путинички ковчеј, већи путинички кофер*. — Из вóјскѣ сѣ врнўо без баўна.

бѡца ж *флаша*. — Пѡдо и слѡми пўну бѡцу ракијѣ.

бритвуљин, -ина м *аерорез*. — Сѣћам се кѡд ми је липа дала бритвуљин.

брѡквица ж *чавао*. — Дѡ ми четири брѡквице за овў слику.

бронзйн, -ина м *бокаш*, *обично бронзани лонац с ѡвразом*. — Прѡсула сам пўн бронзйн варенйкѣ.

бўла ж *кокица*. — Сѣстра йзбула мало бўлаваца, па ни пѡдијели бўле.

бўлавац, -вца м *врста кукуруза за булање, кокичар*. — Нйје ми нйкѡ бўлавац.

бўлавица ж *раскоcano, исйечено кукурузно зрно, кокица*. — Млѡго вѡлим бўлавице.

бўлање с *гл. им. од булаш*. — Родйло ми је дѡста коломбѡћа за бўлање.

бўлат, -ам несвр. *правити буле, кокице*. — Мй бўламо бўле у решѣто. — *се кокаш се (о кукурузу)*. — ѐбичнй колѡмбоћ нѣће да се бўла.

бурйло с *дугуљаста дрвена ѡсуда за ношење воде*. — Не знѡш тй како е нѡсит вѡду у бурйло преко брдѡ.

вѡла ж *долина, увала*. — Низ овў вѡлу зйми пўцајў усѡви.

вѡл м *вео*. — Ђевѡке су носйле кѡпу, а невљѣсте вѡл.

вѡлўд м *шканина слична сомош*. — Даровѡла ми је кўма двѡ мѣтра вѡлўда.

вйда, вйдѣ ж *завршань*. — Притѣгни тўвйду.

вѡлат, вѡлта м 1. *свод изнад врата и ѡрозора*. — Садлијў бетѡнскѣ грѣде, а нѣкад су зйдарй зйдали вѡлтове. 2. *засвођена зашворска ћелија*. — Бйо сам под вѡлат двѡнѡс дѡнѡ, нѡ нйјѣсу мѡгли од мѣне извўј ни рйјечи.

вѡлтѡт, -ѡм несвр. *зидати свод*. — Мѡјстор вѡлтѡ више вратѡ и прѡзѡрѡ.

галиѡт, галиѡта м *рђав човек, нишков*. — Тѡ су ти свѣ галиѡти, свѡшта тѣ чељадѣту учйњет.

гѣта ж *вунена мушка доколеница без на лавка*. — Гѣте се нѡсѣ зйми, и тѡ преко чѡрапѡ.

грѡција ж *радѡш, веселе*. — Овогѡ мѡлѡга уфѡтила грѡција.

грацијат, -ијѡм несвр. *радовати се, бити весео*. — Й, што овѡ ћѣца грацијѡјў.

грѣшпа ж *чйка*. — Милѣва плетѣ лијѣпе грѣшпе.

декламација ж *рецитовање*. — Задали су ми за декламацију плѣсму о цару Лазару.

дѣкламовѣт, -уем несвр. *рецитовати*. — Свѣ смо учѣли да дѣкламуемо.

димицѣна, -анѣ ж *већа стаклена боца (обично оилешена брућем), балон*. — Сломѣше ми ђѣца димицѣну од десет кѣлѣ пуну ракијѣ.

дициплѣна, -ѣнѣ ж *поштовање реда, дисциплина*. — Ранѣје е у школу бѣла вѣлѣ дициплѣна.

докапулат, -улам свр. *доћи, стићи с муком, с најором*. — Ђво, докапуласмо нѣкако.

дѣо број у шѣри „цикванѣ”.

дурѣт, дурѣм несвр. *шѣйти, издржавати*. — Тѣшке прилѣке, јѣдва дурѣмо.

жбѣр м *бистра, проицѣлива особа*. — Драган је вѣлики жбѣр, свѣ се тѣ мѣже снај.

завѣдат, -идѣм свр. *завѣти, заврнути*. — Завѣдѣ тѣ јѣчѣ.

закѣлат, -ѣлам свр. *залѣйти колом*. — Нѣмам чѣм закѣлат овѣ столице.

замѣштрѣт, -ѣм свр. *заварати, обманути*. — Је ли и тѣбе замѣштрѣо?

замаштрѣнѣт, -ѣм свр. в. *замаштраити*. — Нѣмѣш кѣд к њѣму, замаштрѣнѣте те — врнѣћеш се задовољѣн, а нѣће ти нѣшта пѣмој.

замѣтѣт, -ѣм свр. 1. *почѣти муцаити, замуцаити*. — Замѣтѣло онѣ дијѣте, јѣ не знам шта причѣ, што га не вѣдѣ код тијѣ стрѣчѣнѣкѣ! 2. *почѣти неразѣовѣтно ѣговѣрити*. — Нѣпио се, пѣ замѣтѣо, нѣшта му не разумѣјем.

замутѣлат, -ѣм свр. в. *замутити*. — Ћути тѣ, шта си замуतेљѣо! Замутѣла ова Дѣнчѣд, а јѣ и нѣшта не разумѣјем.

заћакѣлат, -улам свр. *заћаламити, залармаити, заћрајати*. — Стѣните, шта сте заћакѣлали.

зашпѣрат, -ѣрѣм свр. *зашпѣдити*. — Не дѣјѣ ми ђѣца зашпѣрат ни за ѣкоп.

зѣпа ж *црна ѣлешѣна ѣаитѣка с ѣуменѣм ђоном*. — Валѣ су ти лијѣпе овѣ зѣпе.

избирика̀т се, -а̀м се свр. *постати вешти, извештити се*. — Није умјо ни њукнут, а сѧ се избирика̀о, пѧ држй гѳвѳре.

избѳлѧт, -а̀м свр. 1. *направити буле, кокице*. — Избѳлѧли смо пѳно решѳто бѳлѧ. 2. *исцуцати, исцрскати* (о кокицама). — Овѧ су ти з̀рна дѳбро избѳлѧла.

издѳрат, -ѳрѧм свр. *издржати*. — Јѳдва издѳрѧсмо овѳ зймѳ.

испрйгѧт, -а̀м свр. *исцржити, исцѳћи* (о ириѧницама, уцѧтитицима). — За дорѳчак ѳу ви испрйгѧт прйгѧницѧ.

испрѳват, -ѳвѧм свр. *испрѳвати*. — Испрѳвѧо сѧм свѧкѳ мѳку.

исфѧшат, -ашѧм свр. *изреистити*. — Исфѧшѧо сѧм рѳке берѳћи шлѳйве. ~се *исцѳћи један друѳи*. — Лѳбо и Бѳро су се сйној у кафѧну дѳбро исфѧшѧли.

исфелијат, -ијѧм свр. *в. исфилијати*. — Исфелијѧ тѧ сйр, нек ѳзму уз ракйју.

исфилијат, -ијѧм свр. *исцѳћи на филије, кришке*. — Дѳста си тијѧ крушѧкѧ исфилијѧла, сад и нижи на кѳнац.

исфрѳгѧт, -а̀м свр. *исцрљати, изрибати*. — Дѳбрѳ сте исфрѳгѧле овѳ штйце.

исфрйгѧт, -а̀м свр. *в. исфријати*. — Исфрйгѧла сѧм ѳѳци прйгѧницѧ за предрѳчак.

исфундат, -ундѧм свр. *јакѳ исцрљати, црљањем очистити*. — Ёво ти чѳтка, пѧ тѳ дѳбро исфундѧ.

јакѳта, **јакѳтѳ** ж *крашак женски ирслук без закойчавања, као деѳ народне ношње*. — У мѳе сѳло нијѳдна жѳна нѳмѧ вишѳ јакѳту и зѳбун.

кѧмрик, **камрйка** м *јакѳ илашно*. — Шйли смо кошѳље од камрйка.

кѧниѧ ж *кривина, окука на ѳуѳу*. — Сачѳкѧо га е на кѧниѧу више сѳла.

кѧпара ж *ирѳдујам*. — Дѧдо му кѧпару за крѳву.

капарѧн, **капарѧна** м *чѳбански сукнени оирѧч с каѳуљачѳм*. — Иѧко су жѳтй капарѧни, под ѳйма су ѳстрй јатагѧни.

капарйсѧт, -йшѳм свр. *дати ирѳдујам*. — Капарйсѧли смо кѳѳу у Берѧне.

кѧприц, **каприѧ** м *инаш*. — Не дѧм му ис каприѧ, пѧ нек крепѧ.

капулат, -улам несвр. *кревати се, ићи шешко*. — Једва капулам, а зову ме да косьм.

кариволице ж мн. *ручна колица с једним шочком за превоз разног материјала*. — Не гурā пуне кариволице, опучићеш се.

каријега ж *столица с наслоном*. — Лјакшē ми је сѣћет на карийегу, нō да се завāлим на кāу ч.

карта ж *картија*. — Ако јачē придрѣш, поцијепāћеш карту.

картуљина ж *аул. и иеј. од карта*. — Прије рāта е динāр био тѣжак, а сād од овијā картуљинā нйшта.

кастиг м в. *каштиш*. — Пушти пōгāн, да не пукнē кастиг.

кастигўља ж в. *каштиуља*. — Не мōгу живљет од онē кастигўлѣ.

кастрит, -йм свр. *сећи, кресати гране са штабла*. — Кат кастриш врлийку, пōчни од дѣблѣга краја.

каше, -ета с *дрвено сандуче, дрвено коферче*. — Тўри тō у каше.

кашет, кашѣта м *војни дрвени сандук или кофер*. — Тўри овў бўквицу у кашет.

кашўн, -ўна м *већи сандук с поклойцем*. — Јōко ймā пўн кашўн књигā.

каштиг м 1. *брука, срамота, скандал*. — Направили су каштиг, да се свй стидимо. 2. *мука, невоља*. — Нāј ће те каштиг ако тāта дознā да пушиш.

каштигўља ж 1. *жена рђавој владања, неморална жена*. — Радōјкова каштигўља ўзē образ плѣмену. 2. *љушта, ојасна жена*. — Нāј ће те чўдо кад онā каштигўља вйдй да си јōј поāрāо ливāду.

капац, -пца м у изразу **б и т к а п а ц** *бити у стању, бити кадар, сисосан*. — Јōш сām јā капац да нѣшто урдйм.

квāрат//квāрет, -рта м *четвртина неке мере (килограма, литра, времена и сл.)*. — Дā му пāре да кўпи квāрат гāса. Вōз крѣћē у три и квāрат.

квāртат се, -ām се несвр. *машати се нечѣга, аредузимати нешто*. — Трѣбā да се радй — нō нйко се нйшта не квāртā.

квāтро број у шри „цикванѣ”.

кймац, -мца м *стеница*. — Спрштио сām једнōга кймца, пā смрдй.

клāшња, клāшњѣ ж *дроњава, поцейана, неуредна женска особа, дроња*. — Бōже, како изглѣдā онā клāшња Кōјōва, свѣ на нў вйсй.

клāшњāв, -а, -о *који је сав у дроњцима, поцейан, дронав*. — Вāзда идѣ по сѣлу клāшњāв, нйкат се не обў чѣ кā чѣлāде.

клашњат, клашњам несвр. *ићи у подераној одећи и обући*. — Ва́зда клашња́ у йсто́ одијело́.

клашњо м *дронава, поцејана, неуредна мушка особа, дроњо*. — Не йди та́кѡв, клашњо́, нѡ кúпи одијело́, па се обу́ци ка́ чељаде́.

ко́ла, ко́лѣ ж *лејак за дрво*. — Кúпи ко́лу, па за́ко́ла ове́ столйце́.

комѣндија ж **1.** *шала, виц*. — Он за́дѡвијек прича́ некакве коменди́је. **2.** *оно што служи за подсмех*. — Напра́вйли су ми ве́ликú коменди́ју.

комендијат, -ијам несвр. (с неким) **1.** *шалити се, аричати шаливе доживљаје*. — Нйко не умйје ка́ Мило́ комендијат. **2.** *подсмевати се некоме, исмевати некога*. — Комендија́ тй с ђцем, а не́ сѧ́ мнѡм.

комендијаш, -аша м *шаловчина*. — Кúм Мило́ е бйо ве́льй комендијаш.

комйн, -йна м *димњак*. — Бљѣше комй́н пúн ча́ђѣ.

кѡмун м *заједничко сеоско земљиште (необрађено)*. — Чу́вају ђвце у кѡмúн.

комúна, -унѣ ж **1.** *оштина (чуло се после II светској рати)*. — Дѡбио сам пѡзив да се јавй́м у комúну. **2.** *комунизам (говорило се пре II светској рати)*. — Ође овй студѣнти некакву комúну.

комунйца ж в. *комун*. — На́ши су у Метѡкију дѡбили комунйце́, а не́ ту́ђа имања́.

кѡноп, кѡнѡпа м в. *конопци*. — Мѡра́м кúпит кѡноп да ве́жѣм кра́ву.

кѡнѡпац, -паца м *уже*. — Прѣкиде ми кра́ва нѡвй кѡнѡпац.

кѡнтат, -ам и кѡнтат, кѡнтам несвр. **1.** *рачунаш*. — Шта кѡнташ ци́јели дѧ́н, кѡнтѡ не кѡнтѡ — па́ра не́ма. **2.** *мислити, дрейностављати, сматрати*. — Јѧ́ та́кѡ кѡнтам, а не зна́м је л' та́кѡ.

кѡрета ж **1.** *ношење црнине, уздржавање од љевања, веселја и др. у знак жалости, корѡта*. — Ёмро им је ѡтац, па су у кѡрету. **2.** *црна ознака код мушкараца (на реверу одела или око рукава) у знак жалости за неким*. — Пришйо е кѡрету за ђцем и не́ће е ски́дат прије годйшњице́.

кѡретан, -тна, -тно *који је у корѣш, корѡш, у жалости за ѡкојником, који носи црнину, корѡтан*. — Ёмрла им је ма́јка, па су кѡретни.

кѡретовѡт, -туем несвр. *биш у корѣш, корѡш, жалити*. — Ђца смо кѡретовѡли го́дину дѧ́нѧ́.

котробѧ́н, -ѧна м *дуван изрезан и аришремљен за савијање цигарѣта*. — Јѧ́ вйше́ вѡлй́м котробѧ́н, нѡ купѡвнѣ цигѡре́.

котрѡва ж *издубени комад дрвета у коме се држе вода и брус за оштриење косе*. — И сѧд ѡмѧм котрѡву што ми је остѧла од ѡца.

котрѡфа ж в. *кошрова*. — Донѡси ми котрѡфу и брѡс.

кошѡља ж *одевни предмет (као у књижевном језику)*. — Ми смо носѡли кошѡље с колијѡром.

крѡденац, -нца м *орман за ѡсуше*. — Сѡћѧм се кад нико у сѡло није имѡо крѡденац.

крѡвѡлице ж мн. в. *кариволице*. — Кѡпио сѧм нѡвѡ крѡвѡлице, ваљѡће за кот кѡћѡ.

кужинѧ, -ѡнѡ ж *кухиња (обично леѡња, у ѡмоћној зградици или колиби)*. — Огњѡште е било насрѡд кужинѡ.

кунѡта ж *канал ѡред ѡушта*. — Пѡтѡри не чѡстѡ кунѡте, пѡ се вода разлѡјевѡ по пѡту.

кѡпа ж *карѡа за шру са црвеним срцасѡним знаком*. — Дѡбио сѧм двѡ ѡша — кѡпѡ и крѡстѡ.

кушин, -ѡна м *коњски ам*. — Јѡфтино сѧм кѡпио кѡжни кушин.

лѡјпис, лѡјписѧ м в. *лапис*. — Нијѡсам имѡла ни тѡбље, ни крижѡље, ни лѡјписѧ.

лѡма ж в. *лампа*. — Покѡпила сѧм јѡтрѡс пет лѡмѡ шљѡвѡ.

лѡмба ж *суд од ѡанкоѡ лимѧ за воду, уље и сл., кофа, канѡа*. — Напѡнио сѧм трѡ лѡмбе мѡсти и остѡвио зѡ зѡму.

лѡмпа ж в. *лампа*. — Дѡлѡ смо им лѡмпу жѡта.

лѡпис, лѡписѧ м *оловка*. — Нијѡсу имѡали ни за лѡпис и тѡку.

лѡрге ж мн. у изразу **д а т л а р г е** *ошѡрати, најуриѡи*. — Дѡћу јѡ тѡбе лѡрге, пѡ вржи куд гѡј ѡј.

лѡстика ж *лѡстици*. — Прѡвѡили смо прѡћке од лѡстикѡ.

ленцѡн, -ѡна м *чаршѡв*. — Кѡпила сѧм двѡ бѡјѡлѡ ленцѡна.

лѡвер м *либѡла*. — Не мѡже се зѡдат без лѡвера.

лѡма ж *шурѡја за оштриење разнѡѡ алатѡа*. — Излѡзѡла ми сѡ лѡма, пѡ нѡмѡм чѡим наѡстрит нѡж.

лѡмица ж *дем. од лимѧ*. — Тѡм лѡмицом острѡм сѡмо бритвуљѡн.

лумбрѡла ж *кищѡбран*. — Лумбрѡлу сѧм вићѡла кѡ сѧм се ѡдѡла.

макиња, -ѡнѡ ж *шѡваћа машинѧ*. — Милѡвѡ е јѡш прѡје рѡта имѡла макињу.

мармулада, -аде ж *мармелада*. — Добрѡ смо се најели лѣба и мармуладѣ.

матрак, матрака м *башина*; *нишѣта*. — Добйћеш матрак, а нѣ пѣре!

матраљ, -аља м *омања мойка, башина*. — Требала си га матраљем по нѡсу, пѣ би пѣзио шта причѣ.

мафйја ж 1. *олош, баира*. — Све ће ти тѡ пѡкрас мафйја. 2. *лоша, рђава особа*. — Онѡ јѡ е чоѣка једна ѡбичнѣ мафйја, а ѡна е дѡбра жѣна, нѡ нѣмѣ кога двѡрет.

маца ж *шешки* *гвоздени чекић*. — Три мљѣсеца сам јѣ на пругу бйѡ мацѡм по двѣнѣс сѣти нѣ дѣн, док су ми бубрѣзи опѣли.

машйна, -йнѣ ж *шибица*; *кушја шибица*. — Што фршкѣте, ћѣцо, тѣ машинѣ? Нѣћемо сѹтра имат чйм ѹждит лѣмпу.

мобйље с *покућство*. — Имѡ е вѣликѡ мобйље, нѡ му ѹ рат све прѡпаде.

мрамѡр м *камен на месту нечије поибије; надгробни камен*. — И сѣд стој мрамѡр ће е погйнѡ. Ы планину сѣмо борје, / по Полймљу све мрамѡрје.

мулина, -йнѣ ж *врста мекој камена*. — Изгубио сам сѹнђер и мулину, пѣ мѣ избйѡ учйитѣл.

мулйнѡвац, -вца м в. *мулина*. — За вријѣме рѣта нијѣсмо имѣли крѣдѣ, пѣ смо пйсѣли мулйнѡвцем по табљи.

мѹло с *стѣрм шѣрен на коме се осйла сйтно камење*. — Одјѣвише ѡвце подно мѹла.

мѹтав, -а, -ѡ *који муца; који неразѡвѣйно гѡвори*. — Не могу се објѣснит с онијем мѹтавијем ћетѣтом.

мѹтѣт, -ѣм несвр. *муцаити; неразѡвѣйно гѡворити*. — Штѣ е онѡ — онолйкѡ дијѣте, пѣ јѡш мѹтѣ. Мѹтѣ кад зборй, ни пѡла му се не разумйѣ.

мутѣљак, -ѣка м *онај који муца; онај који муца; онај који неразѡвѣйно гѡвори*. — Шта ти рѣче онѣ мутѣљак?

мутѣљат, -ѣљѣм несвр. ир. *муцаити*. — Шта мутѣљаш тѹ, налокаѡ си се, пѣ ти се не знѣ ни шта причѣш. Онѣ пѡган плѣнѣ нѣшто е тѹ мутѣљала, јѣ га нијѣсам разумйѡ.

мѹто м в. *мутѣљак*. — Оће мѹто Милѣнов нѣкоме да се спрѣѣ.

навидат, -идām свр. 1. *заврнути, зацрафити*. — Навидā тū рўчку на машину. 2. *наговорити, подговорити, поиталиити (некога)*. — Видīm ја да тē нēко навидāо.

накимчāt се, -ām се свр. *исцунити се мношћивом стеница*. — На-кимчāла се кўћа, свē по брвнйма милē кимци.

наполеон//наполион//наполон, -ōна м *златник*. — Земљу е кўпйо за гōлē наполеоне. Кўпйо сам пēt овāцā за по двā наполиона. Даривāо ју е свēкар три наполōна.

насекāt се, -ām се свр. *искоцкаити се, ижцевелайти се, нарваити се*. — Овā се ћеца насекаше.

насичијат, -ијām свр. *изнервираити, насекираити*. — Насичијāла су ме ћеца, пā не мōгу да спāвām. ~ се *изнервираити се, насекираити се*. — Насичијāо сам се због његōвē бōлести.

натантат, -антām свр. *навестити, наговорити*. — Ђāvō ме натанта да бјдēm к нѐму.

нафилијат, -ијām свр. *в. исфилијати*. — Нафилијā тијā компијерā, пā тўри у пѐкару.

нашѐгāt, -ām и **нашѐгат**, -егām свр. *нашестерисаити*. — Нашегāо ми је сйн дрвā за сву зйму. ~ се *нашестерисаити се*. — Валā смо се тē зймē нашегāли дрвā за цйо вйјек.

нōве број у шри „цикванѐ”.

одвидāt, -идām свр. *одвернути*. — Одвидāо сам овў виду, нō овōј не мōгу нйшта.

одшѐгāt, -ām и **одшѐгат**, -егām свр. *одсећи шѐгом, шѐстером*. — Одшѐгā тў грāну, смētā ми.

окāстрит, -им свр. *окресати*. — Окāстрио сам свē врлийке, мōжемо да и искйдāмо за кōце.

опиљугат, -угām свр. (некога или некоме) 1. *украстити некоме више или много ствари, ојележити некога*. — Немō да те нēко кад зāспēш ў вōз опиљугā. 2. *покупити, однеити*. — Опиљугāли смо свāкў јāбуку, нēmā испōд нѐ ни једна.

откапўлат, -улām свр. *оитићи с муком, найором, једва оитићи*. — Ђēдо откапўла низ ливāду.

ōто број у шри „цикванѐ”.

офрѐгāt, -ām свр. *орибати, изрибати*. — Изўте се, сā смо офрѐгāле пōд.

офундат, -ундām свр. *пасењем појестити, ојасити*. — Нѐчијā ми је стōка свў орницу офундāла.

пӑпар, пӑпра м *млевена пайрика*. — Ја не турӑм пӑпар у пасуљ.
пӑлијаш м *дебела задњица*. — Онӑ њен набйгӑз сӑмо седи и набйјӑ
 пӑлијаше.

пӑча ж *снажна, јака, чврста мушка особа*. — Мӑрко е пӑча, нйје
 лӑко удӑрит на њега.

пипунйца ж *једра и здрава млада жена*. — Йӑ, што е лијепа онӑ
 Јокӑва пипунйца.

пйрӑн м *нож као део арибора за јело*. — Мӑсо смо јели рукама,
 нијесмо знӑли за пйрӑн.

пицӑнит се, -ӑнйм се несвр. *кинђуриши се, издаши се*. — Вӑзда е
 волийо да се пицӑнй.

плекӑт се, -ӑм се несвр. *мешаши се, пейлаши се*. — Ђуро оће у свӑ
 да се плекӑ, и у онӑ што не разумйје.

плӑт м *шанир*. — Плӑтове смо пӑчели да купуемо кӑ су оћерӑне
 Швӑбе.

пӑгӑн м *лош човек*. — Пӑгӑни родйле пӑгӑн!

погӑча ж *пресан ишенични хлеб*. — Турйше ми у обрӑвницу погӑчу
 и грӑду сйра.

пӑнат, -нта м *поен у картама*. — Побийедйше не за двӑ пӑнта.

пӑртик, портйка м *ходник*. — Начинйо е кӑћу на двӑ бӑја; у дӑлњй
 бӑј ймӑ пӑртик и двије вӑље сӑбе, а на гӑрњй — вӑлй пӑртик и четири
 пӑманӑ сӑбе.

посекӑт се, посекӑм се свр. *покошкаши се, поцевелаши се, понейи се*.
 — Ёно се ћеца посекӑше, вићи да се не побйјӑ.

поткӑстрйт, -йм свр. *пошкресаш доње иране на штаблу*. — Поткӑ-
 стри овӑ јӑлу да ти бӑлӑе напредуе.

пофашӑт се, -ӑм се свр. *изйребаш једно друго*. — Йӑ, што се мӑчке
 пофашӑше.

прӑша ж **1.** *журба*. — Отишӑ е на свӑ прӑшу. **2.** *пошреба*. — Позӑјмй
 ми мало пӑра, е ми је вӑликӑ прӑша.

прӑшӑн, -шна, -шно **1.** *хитан, журан*. — Нӑјпрешнијӑ ни је да
 уфӑтймо Чӑкор прйје бӑлйста. **2.** *пошребан*. — Дӑнас су ми пӑре прешнијӑ
 нӑ йкӑд.

прешӑгӑт, -ӑм и **прешӑгат**, -егӑм свр. *прешестерисаши*. — Нӑмамо
 чйм прешӑгат штйцу.

пржулин, -ина м *пржун за кафу*. — Однесе кума пржулин, па не мoгу испржит кафу.

приганица ж *уцпшишак*. — Изнесоше ни шерпу приганица.

пригѣт, -ѣм несвр. *ѣћи приганице, уцпшишке*. — Мбрѣм да пригѣм приганице.

прифѣрцат, -орца̄м свр. *наѣрѣти, наинаѣти некоја да нешто уради*. — Прифорцаше не усташе уз једно брдо, једва смо главе спасајли.

пришпѣрат, -ѣрѣм свр. *пришпѣдеѣти*. — Пришпѣрате та љѣб, е нѣма кѣ умијесит.

прѣва, -ѣвѣ м *прѣба*. — Не турѣте ме на прѣву.

прѣват, прѣвѣм свр. *прѣвати*. — Прѣвао сам им ракију, мѣкша е од наше.

прокастрит, -ѣм свр. *прѣсећи ѣуш кроз шуму*. — Прокастрио сам пѣт, била га е уфѣтила некаква дршла.

промѣтѣт, -ѣм свр. *промуцаѣти*. — Дѣђе и нешто промѣта, не знадо ни шта рѣче.

промѣтѣлат, -ѣља̄м свр. *прѣговориѣти муѣљајући*. — Прѣђе поред мене и нешто промѣтѣла, не разумѣдо га ни шта рѣче.

рамѣтиз, рамѣтиза м *реума, костобоља*. — Не мoгу ѣка склѣпит од рамѣтиза.

рачѣн, -ѣна м 1. *мѣтемѣтичка ѣѣраѣѣја*. — Не разумѣјем се ја у рачѣн. 2. *користѣ, инѣтерес*. — Нѣмам рачѣна да га дам за те пѣре. (У Васојѣвићима су обични и глаголи **зарачѣнат**, **израчѣнат**, **прѣрачѣнат**, **прорачѣнат**, **рачѣнат**, односно глаголска именица **рачѣнање** и именице **рачѣница** и **рачѣнција**, са значењем као у књижевном језику.)

раша ж *сукња*. — Нѣћу да ми кажу да сам се сакрѣо жѣни под рашу.

рѣшто с *ѣштишак*. — Јѣ вѣзда ѣзмѣм рѣшто, па макар тѣ била пѣра.

рѣва, -рѣвѣ ж *ѣно што је ѣомишѣо и високо (нѣр. сѣрма обала, ѣадина, сметѣ снеѣа и сл.)*. — Ако се ѣбѣрвѣ та рѣва, мѣгѣ настрадат љѣћи.

рѣба ж *ѣдећа*. — Бѣд му е носѣо црногѣрскѣ рѣбу.

сѣпѣн м *као у књижевном језику*. — Омѣвали смо се водѣм, без сѣпѣна.

секѣт се, ѣм се несвр. *коцкаѣти се, ѣвѣљаѣти се, носѣти се*. — Поглѣ како се она ѣѣца секѣју.

сѣте број у ири, „циквање“.

сигурават, -а̄в̄ам несвр. *сиремаџи*, *припремаџи*, *гоштовити* (јело). –

Треба оноликѡј чѣљади сигурават предрѹчак, рѹчак и вечѣру.

сигурат, -ур̄ам свр. и несвр. 1. *сиремити*, *сиремаџи*, (з)гоштовити (јело). – Чѣкам да жена сигура рѹчак. Ми кѡсимо, а ђевѡке сигурајѹ да се нешто изије. 2. *обезбедити*, *обезбеђивати*, *припремити*, *припремаџи*.

Сигурао сам дрва за зиму. Сваке године сигурамо дрва по зими.

сичија ж *брига*. – Откад знам за себе имам некѹ сичију.

сичијат, -иј̄ам несвр. *бринути*, *нервирати*. – Стално ме некѡ од ђецѣ сичија. ~се *бринути се*, *нервирати се*. – Стално се сичијам због његѡвѣ школѣ.

скапулат, -ул̄ам свр. *сићи с најором*, *једва сићи*. – Једва сам скапулао на Андријевицу.

скастрит, -им свр. *сасећи иране са сѣабла*. – Скастри чѣсом тѣ врлике, па да и вѹчѣмо.

скѡнтат, -ам и скѡнтат, скѡнт̄ам свр. 1. *срачунаџи*, *израчунаџи*. – Ђзми, дијете, па ми овѡ скѡнт̄а. 2. *доћи до закључка*. – Ми смо скѡнт̄али да е најбоље да се помирѣмо.

стиманица ж *госпољубива жена која указује ѡажњу и ѡошћовање гостима*. – Драга е била вѣлика домдржница и стиманица.

стимат, -ам несвр. *дочекивати*, *госћивати*. – Бѡже јѣдан, како мѣ т̄а снаа стимала.

страмац, -мца м *душек*. – Сашила е нѡвѣ страмчеве и напѹнџила влаченѡм вѹнѡм.

сутиван, сутивана м *веома сѣрм и неирисѣуџачан ѣтерен, идуре*. – Тѡ блѣу некакви сутивани, тудије ни дивље кѡзе не мѡгѹ прѡј.

таваја ж *сѣолњак*. – Нѡвка ми је дѡнијела на д̄ар тавāju.

тавулин, -ина м *сѣо*. – Им̄али смо сѡфре, а не тавулине.

такулн, -ина м *новчаник*. – Мѹка е нѡсит празан такулн.

тантат, та̄нт̄ам несвр. *ударити*, *луџити*. – Она ма̄ли Пѣтров та̄нт̄а некакѡм тој̄агѡм по штѣцама ѡт ст̄ана.

телѣр, -ѣра м *оквир за ѡрозор*. – Ко ти је израдио овѣ телѣре?

тирака ж *ѣретер*. – Смиј̄али су му се што нѡси гађе на тираке.

тирѝнта ж у изразу *о ши ј у ши рин ши разбиѝти се у комадиће, у парамѝарчад*. — Ако те удәрѝм, отѝј ће ти глава у тирѝнте!

трѝ број у *шири*, „цикванѝ”.

трѝнго-нѝв, -а, -о *сасвим, пошѝуно нов*. — Овѝ е трѝнго-нѝвѝ пушка, нѝје опѝлѝла ни пет мѝтѝкѝ.

трмезѝна ж *дебља биљна сѝабљика*. — Тѝ сѝјено нѝшта не ваљѝ, свѝ некакве трмезѝне.

трмѝшка ж *осѝаѝтак кукурузне сѝабљике пошѝто се кукуруз пожње*. — Ајмо, ѝѝцо, да вадѝмо трмѝшку, сѝтра ће ѝѝва да се ѝрѝ.

трмѝн м 1. *пѝшељка*. — Трмѝн од вѝшнѝ е лѝковит. 2. *гора од кромѝира*. — Издѝри тѝ трмѝн од компѝјѝра.

тровѝза, -ѝзѝ ж *кецеља*. — Привѝжи тровѝзу, да не мокрѝш аљѝну.

тртѝлат, -ѝлѝм несвр. *ѝричаѝти којеѝѝта, брбљѝти, блебѝѝти*. — Тѝ свѝ нѝшто тртѝлаш, а от тѝгѝ нѝшта нѝмѝ.

тѝка ж *глуѝа особа*. — Онѝ Петрѝва тѝка нѝ заврѝшѝ ни четири рѝзрѝда.

тѝкан, тукѝна м *глуѝ човек*. — Такога тукѝна нѝмѝ у цѝјелѝ школу — нѝје научѝо ни ѝзбуку.

тулбѝн, -ѝна м *озидани ѝроѝусѝ исѝод цесѝе*. — Ёно га Мѝло ѝе прочишѝѝе тулбѝн навр Глѝвѝ бѝрѝ.

турбѝн, -ѝна м в. *тулбѝн*. — Нѝнијѝла вѝда прѝжину, пѝ се заѝнѝо турбѝн.

тѝто зам. „сав” у *шири*, „цикванѝ”.

ѝакулѝт, -улѝм свр. 1. *ѝаламѝѝи*. — Умѝкните, шта ѝакулѝте! 2. *ѝричаѝти лоѝе о некоме, ѝѝовараѝти некоѝа*. — Не тѝчѝ се мѝне шта пѝгѝни ѝакулѝјѝ, мѝја е сѝвлѝс чѝста.

ѝакулѝш, -ѝша м *ѝричалица, ѝаламѝѝја*. — Господѝне судѝја, пѝрнѝчѝре и седѝке нѝ бѝнду, а ѝакулѝше нѝ бѝнду!

ѝѝпѝт, -ѝм свр. *зѝрабѝѝти, ѝчѝѝѝти*. — Немѝ пѝс да ти тѝ ѝѝпѝ.

ѝѝкара ж *ѝоља за кафу*. — Опѝри овѝ ѝѝкаре.

ѝѝкарица ж *дем. и хѝѝ. од ѝѝкара*. — Не дѝѝ ми кѝфу ис тѝ ѝѝкарицѝ, нѝмѝ се иж ѝѝ штѝ срѝкнут.

узграцијѝт, -ѝјѝм свр. *ѝочѝѝѝ ѝрѝѝѝерано исѝѝлаваѝѝѝ веселѝсѝ*. — Узграцијѝо си нѝшто дѝнѝс, причѝвѝ се да ти не искѝјѝ нѝ нѝс.

уѝимчѝт се, -ѝм се свр. в. *наѝимчѝѝ се*. — Брвнѝре се брзо уѝимчѝјѝ.

уно број у шри „циквање“.

упицунит се, -уним се свр. *накинђуриши се, наиздаши се.* — Бљеше се Мило данас упицунито.

уплекат се, -ам се свр. *умешаши се, уилести се у нешто.* — Уплекао ми се Буро, те ме само омета.

утентат, утентам свр. *утирайиши, утриаши (у руке).* — Утента ми Милан некакву књигу плесамашто штампашу овим плесницима за које нико не зна. ~се *ући, доћи неизван, утриаши се.* — Радош се утента у нечија кола и ојде, а ми свују плешке.

ушпарат, -арам свр. *ушпидети.* — Ушпарили су да купе крвну.

фаја, фаже ж в. *фаши (1).* — Од чега ти је та фаја нис чело, чиме си се то огрѣба?

фалит, -им свр. и несвр. 1. *недоста(ја)ши, (по)манкаши.* — Не фали му, фала Богу, ништа. **2.** *(по)ирециши.* — Ти фали што не дође. Фалје сви који нете да се вртну у Меткију.

фанат, -нта м *жандар, љуб у картама.* — Не бача се фанат тек тако.

фанѣла ж *вунени џемпер на закопчавање с рукавима.* — Оплеља сам џетету фанѣлу.

фаша, фаше ж 1. *бразоштина, оребоштина (обично дужа).* — Шта ти је та фаша нис стегно, на шта си се то огрѣба? **2.** *шрака, појас сланине који се сече са свиње од главе до репа.* — Скини једну фашу сланине с тавана ако бидне сува.

фашат, -фашам свр. *иребаши.* — Што дираш мачку да те фаша? ~се *иребаши се.* — Глѣ, како се мачке фашају!

фелица ж *дем. од фелија.* — Даде му фелицију љеба и мало сира.

фелија ж *кршка.* — За вечеру ни дадоше по фелију љеба и сира.

фелијат, -ијам несвр. в. *филијаш.* — Фелијам тикву да сварим крмидима.

фѣта ж *кршка.* — Пойјо е двије фѣте љеба са скорупом.

фијурин, -ина м 1. *врста новца.* — То ти не ваља ни по фијурину. **2.** *пројалница.* — Не вљеруј ништа томѣ фијурину.

филицца ж *мала филија, кршчица.* — Пойјо е само филицију љеба.

филија ж *кршка.* — Посијѣци филију љеба.

филијат, -ијам несвр. *сећи на кришке*. — Мама филија крушке, да сүши за зйму.

фин, -фина, -фино *лей*. — Фина ђевјка, нйшта лѐпшѐ од нѐ.

фино прил. *лейо*. — Фино смо прòшли ў пўт.

фòрца ж у изразу **д а т ф о р ц у** *йриморайти, найтерайти*. — Бòгме сам му даò фòрцу.

фòрцат, фòрцам несвр. *йриморавайти, йтерайти*. — Фòрцају нàрод да дае вишак.

фрèгàт, -ам несвр. *рибайти, йрайти йрљајући*. — Овѐ ђевјке чéсто фрèгàју пòд, пà тѐ сàтрўнўт пòднице прйје врѐмена.

фрйгàт, -ам несвр. в. *йриайти*. — Мама фрйгà прйганице за предрўчак.

фркадѐља ж *укосница*. — Кўпйла сам трй фркадѐље.

фрўс м *мале боише*. — Трòе му е ђецѐ ўмрло од фрўса.

фрўт м *једноодишњи род на земљи*. — Рàдйм му цйјелò имàње за фрўт с једнѐ нйвѐ.

фрўтйт, -йм несвр. **1.** *корисййити, сййцайити корисйй, извлачйити корисйй из нечега*. — Мòј брàт фрўтй имàње. **2.** *искорисййивайити, екслòаити-сайити некога*. — Фрўтй ме откàд знàм за сѐбе, пà ни фàла ни плàта.

фрцулѐто с *марамйца*. — Дà ми нòвò фрцулѐто.

фўнда *узвик којум се дочарава како сйòка йасе йраву до земље*. — Фўнда мѐне Рàдовàн по Лàзу, фўнда јà Рàдовàна по Батлàку.

фўндат, -фундàм несвр. **1.** *йасййи до земље (ò сйòци)*. — Огладнѐла краца пà фундà до землѐ. **2.** *снажно йрлйити*. — Не фундà толикò тà пòд, нйје глибàв.

фўрбеш, фурбѐша м *лукава, йрейредена, дволйчна особа*. — Нйко не знà кой е тò фўрбеш.

фўрбѐшка ж в. *фурбеш*. — Нйшта јòј не влѐрўј, онò е фўрбѐшка, превàрйће те.

цапйн, -йна м *алайтка за йодизàње балвана*. — Блѐў Талијàни забòрãвйли цапйн више пўта.

церàда, -àдѐ ж *нейромочиви манййил за кишу*. — Ранйјѐ нйјссмо имàли церàде, нò смо кйснўли за овцàма.

цйква *број у йри „цйквање”*.

цйквãње с *врста йре*. — Умўкните, ђецò, дòста е бйло цйквãња.

цѣфѣн м дрвени цилиндар који се умеће у бадањ воденице да би се овај сузио и да би се појачао водени млаз. — Ђоко е тѣрѣно нѣвѣ цѣфѣн и сѣд вођеница бѣлѣ мѣлѣ.

цѣкула ж дубока цѣшела. — Нијѣсу цѣкуле за овѣ пркендѣће.

цѣтѣв, -а, -о хром, ћојав. — Тѣтка му е бѣла цѣтѣва од рођѣња.

цѣтѣт, -ѣм несвр. хрѣмаѣш. — Ђено га, сирѣма, ѣе цѣтѣ.

цѣто м ћојава, хрома мушка особа. — Нијко не знѣ кѣ е цѣто лукѣвѣ.

црѣвѣ ж цѣшела. — Кѣпѣи ми ћѣдо нѣвѣ црѣвѣ.

чекулѣда, -ѣдѣ ж чоколада. — Ми нијѣсмо знѣли за чекулѣду.

цѣндамѣрија ж жандармерија. — Кријѣмо дувѣн од цѣндамѣријѣ.

цѣпа ж ружна хѣлина. — Мѣјка му е вѣзда носѣла цѣпу, а бн се зѣри кѣ нијко!

шѣга, шѣгѣ ж шѣшѣра. — Немѣте овѣ шѣгу дѣват нијкѣме, а тѣ ми ју врагѣсѣт.

шѣгѣт, -ѣм и шѣгат, шѣгѣм несвр. шѣшѣрисѣш. — Шѣгѣ дрѣва нѣрѣду по Берѣнѣма.

шѣја број у шѣри „цикѣвѣ“.

шкѣла ж 1. ѣролаз, ѣросек ѣреко ѣланинској ѣребена. — Чѣкѣ га на шкѣлу, нѣмѣ кѣд дрѣгѣ. 2. сѣшѣни камен, шѣуцѣник. — Ђмѣ тѣ пѣрѣ кѣ шкѣлѣ. 3. сѣшена, каменѣш ѣшѣрен, каменѣша ѣадина. — Данѣца се сѣтрѣла низ јѣдну шкѣлу.

шкѣњ м мала сѣшѣлица са сѣдишѣтем ѣравоуѣаоној облика. — Вољѣо сам да сѣднѣм на бѣбѣн шкѣњ.

шкѣрт м ошѣад. — Пѣла јѣбѣкѣ е шкѣрт.

шкартѣрат, -ѣрѣм свр. одбѣшѣш. — Шкартѣрѣше ми пѣ компѣјѣрѣ.

шкрѣбат, -ѣбѣм несвр. ружно ѣисѣш. — Не шкрѣбѣ, нѣ пѣши лѣјѣпо!

шкрѣбѣтина ж жврѣлошѣина. — Какѣвѣ су овѣ шкрѣбѣтине, зѣр се овакѣ пѣшѣ!

шкрѣњѣ ж дрвени сѣндук. — Ђстаде ни пѣна шкрѣњѣ рѣбѣ.

шкрѣфѣле ж мн. оболѣње лимфѣних жлезда. — Имѣо е шкрѣфѣле, пѣ му е грѣло свѣ у брѣзде.

шкѣдѣла ж шѣља за чај и белу кафѣу. — Лијѣпѣ ти је овѣ шкѣдѣла.

шкѣдѣлица ж дем. од шкѣудѣла. — Ђе сте кѣпѣили овѣ шкѣдѣлицѣ?

шпѣрат, -ѣрѣм несвр. шѣшѣдѣш. — Лѣко е шпѣрат кѣд се ѣмѣ штѣ.

штрїга ж *їрава, љуша, оїасна женска особа*. — Данїчина свєкрва е ђпāсна штрїга, жївот јѳј ўзє.

штрїгна ж в. *щїриша*. — Јєлица е бїла вєљā штрїгна.

шўшта ж **1.** *врїша койче из два дела кої се закоїчавају уїшкївањем, дрїкер*. — Їмāм некакву блўзу на шўште, а нє на пўлке. **2.** *дуїме као део некої механизма, чиїм се їриїшкївањем їај механизам сїавља у ѳїон*. — Уљєгў у некакв кѳвчег [лифт], пā ўпрў у једну шўшту и спўштє се у пѳдрум. **3.** *оїруїа, фєдер*. — Сад не ваљāјў ни кревєти на шўшту, нѳ свāкā кўћа до испот Кѳма їмā кāўче.

Изложена грађа показује да међу романизмима у говору Васојевића (забележено их је око 300) далеко највише има именица (приближно две трећине), затим долазе глаголи (отприлике трећина), ређе придеви (десетак), један прилог, као и десетак бројева (само у игри циквање). Именице говоре да су најчешће са предметима преузимани и њихови називи. Знатан број лексема које означавају људске особине сведочи, међутим, о тешњим контактима Васојевића са приморјем.

Материјал показује и да је у Васојевићима забележено вишеструко мање романизама него у Боки, али и да има таквих кої нису записани ни у Боки ни у другим релевантним крајевима (нпр. глаголи **грацијат**, **узграцијат** према именици **грāција**, **накимчāt се** и **укимчāt се** према именици **кїмац**).

Лексички фонд је, једноставно, богаћен, и то не само тамо где су за одговарајуће појмове недостајале речи него и у случајевима где се позајмљеницама постизала изнијансираност (нпр. речју **стимāница** ж *їосїољубива жена, она која указује їажњу и їоцишовање їосїима* према именицама **домаћица** ж *жена која води домаћинство*, **кўтњица** ж *добра, вредна домаћица* и **пāћњица** ж *чїсїа, уредна жена*). У неким случајевима и облик и значење се знатно разликују од изворног, као нпр. у случају именице **цўпа ружна хаљина** према истом облику у Пиви и значењу *їлєшєна вунєна хаљина без рукава која се носила испѳд сукње*, односно према облицима **жўпет** и **жўмпет** у СЗ Боки *део торњєї дела народне ношње без рукава* и **жумпєт** у ЈИ Боки *јєлек народне ношње*. Ова појава још је израженија код именице **рїва** ж, која у Васојевићима значи *оно шїло је окомшїло и високо* (нпр. *сїрма обала, їадина, смєш снєга и сл.*), а у Боки **рїва обала** (СЗ Бока), односно *обала* и *їржњица* (ЈИ Бока).

Фонд се још више богатио изведеницама од ових позајмљеница, које су се српском префиксацијом и суфиксацијом још боље уклапале у

систем. Акценат позајмљеница је, што је и нормално очекивати, у складу с акцентуацијом овога говора, па се системски разликује, на пример, од акцента ових лексема у СЗ Боки, Пиви и Лукову, али и у ЈИ Боки и Лепетанима.

Ова лексика, ваља на крају и то напоменути, постепено нестаје из говора и чује се, углавном, код старијих људи. Ваљало би, зато, у скорије време испитати колико је она још дубље продрла у унутрашњост и утврдити њену географску распрострањеност. Овај рад је, пре свега, писан с таквим циљем.

Rada Stijović (Belgrade)

ROMANCE LOAN-WORDS IN THE SPEECH OF THE VASOJEVIĆI

Summary

The study discusses Romance loan-words in the speech of the Vasojevići — both the clan and the region, which is fairly distant from the sea, i.e. from the place where this lexis directly entered the Serbian language. They are discussed first according to similarity of ideas, then in alphabetical order. The material given shows certain accentual, phonetic and semantic differences compared with corresponding forms recorded in speech nearby and on the coast.

Among the Romance borrowings in the speech of the Vasojevići nouns prevail (slightly less than two thirds of the total number), followed by verbs (about a third), adjectives about a dozen, while numbers occur only in counting-off games. The nouns indicate that they were generally taken over together with the objects and their names, while a good number of lexemes referring to human qualities bear witness to the close contacts of the Vasojevići with the coast.

Among the Vasojevići far fewer Romance borrowings were recorded than in Kotor Bay (a little less than seven percent compared to the southwest, or less than fourteen percent compared to the northwest), but among them there are some that are not recorded either in Kotor or in other relevant regions.

The lexical corpus of the Vasojevići was enriched with Romance borrowings not only when they lacked words for certain ideas but in cases when loan-words provided semantic nuancing. Further enrichment is found in derivatives of these loan-words, which with Serbian prefixation and suffixation fit better into the system.

The lexis discussed (except the part that entered the standard language) is gradually disappearing from speech and is heard mostly in the speech of older people.